

B.A. (Hons.) - 5th Sem.**(2117)****Paper: II****Public Finance****Time allowed: 3 hrs.****Max. Marks: 100**

Note: Question no. 1 (comprising 10 short questions; each carrying 2 marks) is compulsory. Attempt one (out of two) from each of four units. Each question of these four units will be of 20 marks.

- 1Q. (i) Distinguish between public goods and private goods.
(ii) Distinguish between plan and non-plan public expenditure.
(iii) What is the basic idea behind benefits received principle?
(iv) How public expenditure can achieve stability in the economy?
(v) What is a wealth tax?
(vi) What do you mean by burden of public debt?
(vii) What is FRBM?
(viii) What do you mean by unbalanced budget?
(ix) What is cost of service principle?
(x) What is non-developmental public expenditure?

2×10=20

Unit I

- 2Q. What is public expenditure? Also explain Wagner's hypothesis of public expenditure.

20

- 3Q. Explain the following:

- (i) Public expenditure and economic growth
(ii) Productive and unproductive public expenditure
(iii) Obligatory and Optional public expenditure
(iv) Canons of public expenditure

5×4=20

Unit II

- 4Q. Explain, in detail, the effects of public expenditure on production and distribution.

20

- 5Q. Critically evaluate ability to pay principle of taxation.

20

Unit III

- 6Q. Distinguish between impact and incidence of taxation. Also explain concentration theory of tax shifting.

20

- 7Q. Define public debt. Also explain, in detail, the concept of public debt management.

20

Unit IV

- 8Q. Explain economic classification of budgets. What are its main limitations?

20

- 9Q. (a) What is performance budgeting? What are its advantages?

10+10=20

- (b) Write a note on centre-state financial relations.

PTO

(2)

(Punjabi Version)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ 2-2 ਅੰਕ ਹਨ। (10x2=20)
ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ-ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ। (4x20=80)

1. i) ਜਨਤਕ/ਸਰਕਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ/ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ ਕਰੋ।
- ii) ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ ਕਰੋ।
- iii) ਲਾਭ-ਗ੍ਰਾਹੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ?
- iv) ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- v) ਸੰਪਤੀ ਕਰ ਕੀ ਹੈ?
- vi) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- vii) ਐਫ.ਆਰ.ਬੀ.ਐਮ. ਕੀ ਹੈ?
- viii) ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਬਜਟ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ix) ^{ਸੇਵਾ ਦਾ} ~~ਲਾਜ਼ਮੀ~~ ਮੁੱਲ (Cost of Service) ਸਿੱਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?
- x) ਗੈਰ-ਵਿਕਾਸਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਕੀ ਹੈ?

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਕੀ ਹੈ? ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਸੰਬੰਧੀ ਵੈਗਨਰ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰੋ।
3. ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ:
 - ੳ) ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਾਧਾ
 - ਅ) ਉਤਪਾਦੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦੀ ਜਨਤਕ ਖਰਚ

Contd....P/3

(3)

- ੲ) ਜਰੂਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪੀ ਜਨਤਕ ਖਰਚ
ਸ) ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਦੇ ਉਪਰ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
5. ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ 'ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗਤਾ' (ability to pay) ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਖੇਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ ਕਰੋ। ਟੈਕਸ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਵੀ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਬਜਟਾਂ ਦੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
9. ਉ) ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣਾ (Performance budgeting) ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
ਅ) ਕੇਂਦਰੀ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

Contd..P/4

(4)

(HINDI VERSION)

नोट : प्रश्न नं: 1 अनिवार्य है। इसके प्रत्येक भाग के 2-2 अंक हैं। प्रत्येक यूनिट में से एक-एक प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 20 अंक हैं।

- 1 i) जनतक वस्तुओं और प्राईवेट वस्तुओं में अंत्र-निखेड़ करें।
- ii) व्यवस्थित तथा अव्यवस्थित जनतक खर्च में अंत्र-निखेड़ करें।
- iii) लाभ-ग्राही नियम के पीछे आधारभूत मंतव क्या है ?
- iv) जनतक खर्च अर्थ व्यवस्था में किस प्रकार संतुलन कायम कर सकता है ?
- v) संपत्ति कर क्या है ?
- vi) जनतक कर्ज के बोझ से आपका क्या अभिप्राय है ?
- vii) FRBM क्या है ?
- viii) असंतुलित बजट से आपका क्या अभिप्राय है ?
- ix) सेवा का ~~लक्ष्य~~ मूल्य (Cost of Service) सिद्धांत क्या है ?
- x) गैर-विकासकारी जनतक खर्च क्या है ?

यूनिट-1

- 2 जनतक खर्च क्या है ?/खर्च की वैगनर की परिकल्पना की व्याख्या भी कीजिए।
- 3 निम्नलिखित का वर्णन करें :
 - i) जनतक खर्च तथा आर्थिक बढ़ोतरी
 - ii) उत्पादी तथा गैर उत्पादी जनतक खर्च
 - iii) आवश्यक तथा विकलपी जनतक खर्च
 - iv) जनतक खर्च के सिद्धांत

यूनिट-2

- 4 जनतक खर्च के उत्पादन और वितरण के ऊपर पढ़ने वाले प्रभावों का सविस्तार वर्णन करें।
- 5 कराधान के भुगतान योग्यता (Ability of Pay) सिद्धांत का समीक्षात्मक मूल्यांकन करें।

P.T.O.

(5)

यूनिट-3

- 6 कराधान के प्रभाव तथा प्रभाव क्षेत्र में अंत्र-निखेड़ करें। टैक्स शिफ्टिंग के केंद्रीकरण सिद्धांत की भी व्याख्या करें।
- 7 जनतक कर्ज की परिभाषा लिखें। जनतक कर्ज प्रबंधन की धारणा का सविस्तार वर्णन भी करें।

यूनिट-4

- 8 बजटों के अर्थ-शास्त्री वर्गीकरण की व्याख्या करें। इनकी मुख्य सीमाएं क्या हैं ?
- 9 (a) परफार्मेंस बजट तैयार करना क्या है ? इसके क्या लाभ हैं ?
- (b) केंद्री-राज्य वित्ती संबंधों के रूपर एक नोट लिखें।

2103(2117)/100